

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Державного науково-методичного
центру змісту культурно-мистецької освіти

_____ М.М.Бриль

_____ 2019 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС (ЕЛЕКТРОГІТАРА)

**навчальна програма
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
для мистецьких закладів фахової передвищої освіти**

Київ – 2019

Укладач **О. О. Коломоєць**

спеціаліст першої категорії, викладач ЦК «Естрадних, духових та джазових інструментів» КЗ «Харківський вищий коледж мистецтв»

Рецензенти:

Г. М. Мельнарович

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, завідувач естрадним відділенням Самбірського коледжу культури і мистецтв

Ю. В. Радзецький

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист ПЦК «Народні інструменти» музичного коледжу Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки

А. Б. Криворучко

спеціаліст вищої категорії, викладач класу гітари відділу музичного мистецтва естради Миколаївського коледжу музичного мистецтва

Відповідальна

за випуск

С. М. Трускалова

Рекомендовано

на засіданні методичної ради
КЗ «Харківський вищий коледж мистецтв»
(протокол № 04 від 19 квітня 2019 р.)

© **Коломоєць О. О.**, 2019 р.

© Державний науково-методичний
центр змісту культурно-мистецької
освіти, 2019 р.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни **«Спеціальний клас (Електрогітара)»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, спеціалізації **«Естрадно-духове та джазове інструментальне мистецтво»**.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є музично-теоретичні знання необхідні для становлення сучасного висококваліфікованого фахівця у галузі культури і мистецтва, уміння і навички потрібні для вільного володіння електрогітарою, засвоєння навчального та формування концертного репертуару, оволодіння методами подальшої самоосвіти.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Спеціальний клас (Електрогітара)» є нормативною та належить до циклу професійно-практичної підготовки. В цьому циклі вона має безпосередній зв'язок з такими предметами як: «Теорія музики та сольфеджіо», «Гармонія та аналіз музичних творів», «Оркестровий клас та практика роботи з оркестром», «Клас ансамблю», «Інструментознавство та інструментовка», «Теоретичний та практичний курс основ імпровізації». Взаємозв'язок з дисциплінами циклу фундаментальної підготовки виражений в наступних дисциплінах: «Музична література та музичний фольклор», «Історія джазових стилів та джазової гармонії». Комплексний підхід до вивчення цих навчальних дисципліни передбачає оволодіння відповідними знаннями, вміннями та практичними навичками, що вдосконалюються в процесі вивчення предмету «Навчально-виконавська практика» та проходять апробацію під час «Виробничої практики».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Спеціальний клас (Електрогітара)» є формування у студента практичних знань, умінь та

навичок гри на музичному інструменті, розвиток музичних здібностей, студента необхідних для подальшої творчої діяльності.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Спеціальний клас (Електрогітара)» є:

- постійна робота над вдосконаленням музичних здібностей, а саме: слуху (мелодичного та гармонічного), метро-ритму, пам'яті та виконавської культури;
- комплексний підхід до розвитку виконавських навичок гри на електрогітарі з урахуванням попередньої підготовки студента;
- знання теоретичного матеріалу та музична грамотність;
- володіння основними видами техніки гри на електрогітарі;
- практика ансамблевого та оркестрового виконавства для розвитку навичок читання нот та вміння акомпанувати;
- набуття навичок публічного виступу, артистизму та сценічної витримки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- **знати :**
- технічні прийоми виконавства на електрогітарі;
- основні види артикуляції та засоби музичної виразності;
- базові принципи та особливості ансамблевої гри, акомпанементу;
- стилі, жанри, напрямки, класичної, естрадної та джазової музики;
- зміст та форму, стильові і жанрові особливості музичного твору;
- музичну термінологію;
- правила читання нот з аркушу;
- принципи самостійної роботи над музичним твором.
- **вміти :**
- організувати репетиційний процес;

- грамотно трактувати твір;
- використовувати музично-теоретичні знання у фаховій діяльності;
- прочитувати нотний текст музичного твору здійснюючи при цьому слуховий контроль з дотриманням темпу, метро-ритму та динамікою звучання;
- аналізувати твори видатних композиторів зарубіжної та української традиції;
- акомпанувати колективу або солісту;
- виконати музичний твір відповідно художнього образу, жанру та задуму композитора.

На вивчення навчальної дисципліни відведено **17** кредитів ECTS, **510** годин, з яких:

438 годин індивідуальні заняття та **72** години самостійної роботи студента для денної форми навчання;

60 годин індивідуальних занять та **450** годин самостійної роботи студента для заочної форми навчання.

Курс розрахований на **8** семестрів.

- **2. Структура навчальної дисципліни**
- *(орієнтовний тематичний план)*

Розділ, тема	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	заняття індивідуальні	самостійна робота		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	заняття індивідуальні	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль №1 (за ОПП)													
Формування виконавського апарату та теоретична підготовка.													
1. Історія виникнення та розвитку	4				3	1	5					1	4

електрогітари, її будова та конструктивні особливості.												
2. Постановка виконавського апарату.	10				9	1	5				1	4
3. Вивчення розташування нот на грифі.	7				6	1	5				1	4
4. Розвиток техніки виконавства.	21				18	3	7				1	6
5. Вивчення спеціальної музичної термінології та позначення виконавських прийомів в нотному тексті.	7				6	1	5				1	4
6. Засоби музичної виразності.	7				6	1	5				1	4
7. Аплікатура та вдосконалення позиційної гри.	4				3	1	5				1	4
Всього за модулем:	60				51	9	37				7	30
Змістовий модуль №2 (за ОПП)												
Розвиток технічних можливостей.												
1.Розвиток техніки виконавства.	24				21	3	13				1	12
2. Вивчення акордів та їх позначення.	10				9	1	9				1	8
3. Розвиток техніки акомпанементу.	10				9	1	9				1	8

4. Септакорди та їх види.	10				9	1	9				1	8
5. Техніка легато (hammer-on, pull-off)	7				6	1	9				1	8
6. Слайд, вібрато, глісандо.	7				6	1	9				1	8
7. Засоби підсилення звучання електрогітари та їх різновиди.	4				3	1	9				1	8
Всього за модулем:	72				63	9	67				7	60

Змістовий модуль №3 (за ОПП)

Вдосконалення технічних можливостей.

1. Розвиток техніки правої руки.	14				12	2	11				1	10
2. Розвиток техніки лівої руки.	14				12	2	11				1	10
3. Профілактика професійних захворювань музикантів.	4				3	1	11				1	10
4. Техніка подвійних нот (терції).	11				9	2	11				1	10
5. Гра в різних позиціях.	10				9	1	11				1	10
6. Робота над розвитком музичної пам'яті.	4				3	1	11				1	10
Всього за модулем:	57				48	9	66				6	60

Змістовий модуль №4 (за ОПП)

Арпеджіо, флажолети та види обробки звуку електрогітари.

1. Розвиток техніки виконавства.	21				18	3	13				1	12
----------------------------------	----	--	--	--	----	---	----	--	--	--	---	----

2. Техніка подвійних нот (терції).	10				9	1	9				1	8
3. Натуральні та штучні флажолети	11				9	2	9				1	8
4. Арпеджіо з трьох звуків.	7				6	1	9				1	8
5. Арпеджіо з чотирьох звуків.	10				9	1	9				1	8
6. Арпеджіо з шести звуків.	10				9	1	9				1	8
7. Види обробки та змінення звуку електрогітари.	4				3	1	9				1	8
Всього за модулем:	72				63	9	67				7	60

Змістовий модуль №5 (за ОПП)

Розвиток набутих знань, вмінь та навичок

1. Розвиток техніки виконавства.	7				6	1	13				1	12
2. Техніка подвійних нот (сексти).	7				6	1	9				1	8
3. Робота над поліфонією.	8				6	2	9				1	8
4. Методика самостійної роботи.	7				6	1	9				1	8
5. Вивчення джазових стандартів.	20				18	2	9				1	8
6. Музичний синтаксис.	4				3	1	9				1	8
7. Читання нот з аркуша, акомпанемент .	4				3	1	9				1	8
Всього за модулем:	57				48	9	67				7	60

Змістовий модуль №6 (за ОПП)

Систематизація практичних знань, вмінь та навичок												
1. Розвиток техніки виконавства.	7				6	1	13				1	12
2. Техніка подвійних нот (сексти).	7				6	1	9				1	8
3. Класична музика та твори крупної форми.	20				18	2	10				2	8
4. Поняття «художній образ».	4				3	1	9				1	8
5. Джазові твори.	21				18	3	9				1	8
6. Підготовка до публічного виступу.	4				3	1	9				1	8
7. Акомпанемент солісту-інструменталісту.	9				9	-	9				1	8
Всього за модулем:	72				63	9	68				8	60
Змістовий модуль №7 (за ОПП)												
Формування виконавського стилю												
1. Розвиток техніки виконавства.	7				6	1	13				1	12
2. Техніка подвійних нот (октави).	7				6	1	9				1	8
3. Основи імпровізації. Лади народної музики.	20				18	2	10				2	8
4. Вивчення пентатоніки.	4				3	1	10				2	8
5. Джазові твори.	11				9	2	9				1	8
6. Транспонування музичних творів.	4				3	1	9				1	8

7. Читання нот з аркуша, акомпанемент .	4				3	1	9				1	8
Всього за модулем:	57				48	9	69				9	60
Змістовий модуль №8 (за ОПП)												
Адаптація до самостійної творчої діяльності												
1. Розвиток техніки виконавства.	7				6	1	11				1	10
2. Акордова техніка.	18				15	3	12				2	10
3. Виховання артистизму та сценічної культури.	3				3	-	11				1	10
4. Виконання імпровізації під акомпанемент .	27				24	3	13				3	10
5. Інтерпретація та трактування творів.	5				3	2	11				1	10
6. Узагальнення набутих знань, вмінь та навичок.	3				3	-	11				1	10
Всього за модулем:	63				54	9	69				9	60

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль №1.

Формування виконавського апарату та теоретична підготовка.

1. Історія виникнення та розвитку електрогітари, її будова та конструктивні особливості.

Вивчення історичного шляху еволюції електрогітари, її будови та конструктивних особливостей. Ознайомлення з принципами механіки, художньо-виконавськими та технічними можливостями інструменту.

2. Постановка виконавського апарату.

Постановка рук виконавця, використання медіатора.

3. Вивчення розташування нот на грифі.

Розвиток вільного володіння грифом електрогітари в контексті опанування нотної грамоти.

4. Розвиток техніки виконавства.

Мажорні та мінорні гами до одного знаку включно, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки.

5. Вивчення спеціальної музичної термінології та позначення виконавських прийомів в нотному тексті.

Позначення музичних темпів (повільні, помірні, швидкі), динаміки, характеру виконання твору. Додаткові музичні терміни. Вивчення позначення специфічних виконавських прийомів типу : «hammer-on», «pull-off», «slide», «bend», «release bend», «trail-off», «sweep» та ін..

6. Засоби музичної виразності.

Відпрацювання штрихів та їх артикуляції, розрізнення динамічних відтінків, опанування різних принципів звуковидобування.

7. Аплікатура та вдосконалення позиційної гри.

Поняття «аплікатура» та «позиція». Правильний підбір аплікатури та розвиток позиційного мислення.

Змістовий модуль №2.

Розвиток технічних можливостей.

1. Розвиток техніки виконавства.

Мажорні та мінорні гами до двох знаків включно, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки.

2. Вивчення акордів та їх позначення.

Вивчення акордових схем, та їх літерного позначення.

3. Розвиток техніки акомпанементу.

Поняття «акомпанемент», види та засоби його розвитку.

4. Септакорди та їх види.

Класифікація септакордів, основні їх функції, вивчення гармонічних моделей.

5. Техніка легато (hammer-on, pull-off)

Відпрацювання техніки легато в різних варіативних формах: висхідне, низхідне та змішане.

6. Слайд, вібрато, глісандо.

Опанування технічними прийомами виконавства слайду, глісандо та вібрато.

7. Засоби підсилення звучання електрогітари та їх різновиди.

Види звукопідсилення звуку електрогітари, різновиди комбо-підсилювачів та їх відмінності.

Змістовий модуль №3.

Вдосконалення технічних можливостей.

1. Розвиток техніки правої руки.

Вдосконалення техніки гри медіатором, вправи на «розщеплення», «sweeper», збільшення рухливості пальців при в грі щипком.

2. Розвиток техніки лівої руки.

Мажорні та мінорні гами до трьох знаків включно, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки лівої руки.

3. Профілактика професійних захворювань музикантів.

Причини і наслідки перенапруження опорно-рухливого апарату при грі на електрогітарі.

4. Техніка подвійних нот (терції).

Мажорні та мінорні гами терціями до трьох знаків включно.

5. Гра в різних позиціях.

Вдосконалення позиційної гри за рахунок виконання пентатоніки та акордових схем в різних позиціях на грифі.

6. Робота над розвитком музичної пам'яті.

Види та особливості музичної пам'яті. Засоби її розвитку.

Змістовий модуль №4.

Арпеджіо, флажолети та види обробки звуку електрогітари.

1. Розвиток техніки виконавства.

Мажорні та мінорні гами до чотирьох знаків включно, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки.

2. Техніка подвійних нот (терції).

Мажорні та мінорні гами терціями до п'яти знаків включно.

3. Натуральні та штучні флажолети.

Позначення флажолетів в нотному тексті та техніка їх виконання.

4. Арпеджіо з трьох звуків.

Відпрацювання вправ та етюдів на розвиток техніки виконання арпеджіо з трьох звуків.

5. Арпеджіо з чотирьох звуків.

Відпрацювання вправ та етюдів на розвиток техніки виконання арпеджіо з чотирьох звуків.

6. Арпеджіо з шести звуків.

Відпрацювання вправ та етюдів на розвиток техніки виконання арпеджіо з шести звуків.

7. Види обробки та змінення звуку електрогітари.

Початкове застосування в процесі виконавства приладів для змінення та обробки звучання електрогітари таких як: дісторшн, ділей, овердрайв, ревербератор.

Змістовий модуль №5.

Розвиток набутих знань, вмінь та навичок.

1. Розвиток техніки виконавства.

Мажорні та мінорні гами до п'яти знаків включно, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки.

2. Техніка подвійних нот (сексти).

Мажорні та мінорні гами секстами до трьох знаків включно.

3. Робота над поліфонією.

Розбір особливостей гомофонно-гармонійної та поліфонічної фактури. Практичне виконання поліфонічного твору.

4. Методика самостійної роботи

Самостійна робота над музичними творами, її форми, аналіз твору. Планування системи щоденних занять та практичне виконання музичних творів.

5. Вивчення джазових стандартів.

Поняття «джазовий стандарт», опанування музичної форми та практичне виконання декількох музичних тем.

6. Музичний синтаксис.

Фраза, кульмінація, мотив, цезура. Будова музичного твору.

7. Читання нот з аркуша, акомпанемент.

Правила читання нот з аркушу, розвиток навичок читання та знаки скорочення нотного запису. Акомпанемент солісту або ансамблю.

Змістовий модуль №6.

Систематизація практичних знань, вмінь та навичок

1. Розвиток техніки виконавства.

Мажорні та мінорні гами до шести знаків включно, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки.

2. Техніка подвійних нот (сексти).

Мажорні та мінорні гами секстами до п'яти знаків включно.

3. Класична музика та твори крупної форми.

Правила виконання класичних творів, вплив епохи написання, розбір крупної форми (концерт, соната, варіації). Практичне виконання творів класичної музики та крупної форми.

Поняття «художній образ».

Поняття «художній образ», розбір стильових особливостей різних епох. Практичне виконання музичних творів.

4. Джазові твори.

Вивчення джазових стандартів з підготовленою імпровізацією. Практичне опанування принципами гармонічних послідовностей.

5. Підготовка до публічного виступу.

Рекомендації по підготовці до публічного виступу. Види концертної діяльності.

6. Акомпанемент солісту-інструменталісту.

Акомпанування солісту-інструменталісту (саксофон, труба, фортепіано та ін...) на прикладі декількох джазових стандартів.

Змістовий модуль №7.

Формування виконавського стилю

1. Розвиток техніки виконавства.

Мажорні та мінорні гами до семи знаків включно, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки.

2. Техніка подвійних нот (октави).

Мажорні та мінорні гами октавами до п'яти знаків включно.

3. Основи імпровізації. Лади народної музики.

Блюз, його форма та гармонія. Оспівування ступенів акорду, мотивний розвиток мелодії. Мажорні (натуральний, лідійський та міксолідійський) та мінорні (натуральний, дорійський та фрігійський) лади.

4. Вивчення пентатоніки.

Пентатоніка та її види.

5. Джазові твори.

Виконання джазових стандартів з підготовленою та не підготовленою імпровізацією.

6. Транспонування при виконанні акомпанементу.

Правила транспонування, та практичне опанування принципом транспонування на прикладі джазових стандартів.

7. Читання нот з аркуша, акомпанемент.

Читання оркестрових партій з аркушу, акомпанемент оркестру або оркестровій групі.

Змістовий модуль №8.

Адаптація до самостійної творчої діяльності

1. Розвиток техніки виконавства.

Узагальнене виконання мажорних та мінорних гам за весь період навчання, хроматичні гами, технічні вправи, етюди на розвиток техніки.

2. Акордова техніка.

Мажорні та мінорні гами септакордами до чотирьох знаків включно.

3. Виховання артистизму та сценічної культури.

Виконавська витримка, артистизм, емоціональність, сценічна культура та методика їх розвинення.

4. Виконання імпровізації під акомпанемент.

Виконання не підготовленої імпровізації під акомпанемент викладача чи студента старших курсів, або за допомогою фонограми без мелодичної лінії.

5. Інтерпретація та трактування творів.

Художнє розуміння задуму композитора, транскрипція та звукова реалізація ідеї твору в процесі його виконання.

6. Узагальнення набутих знань, вмінь та навичок.

Підбиття підсумків всього періоду навчання, вибір подальшого шляху розвитку студента крізь призму можливостей, котрі пропонуються сучасною вищою школою та ринком праці українського та світового простору.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Основної формою навчання при опануванні дисципліни «Спеціальний клас(електрогітара)» є індивідуальні заняття, які проводяться у формі практичних занять. Організація навчального процесу спирається на індивідуальний робочий план студента, який складається викладачем до початку семестру та затверджуються на засіданні циклової (предметної) комісії. Весь процес підготовки майбутнього фахівця спрямований на формування виконавських навичок, підвищення рівня музично-теоретичних знань, загальної культури, розвинення художнього смаку та естетичних вподобань.

В процесі роботи викладач повинен дотримуватися чіткого та логічного вибудованого плану, бути вмотивованим та послідовним, використовувати творчий підхід до постановки завдань студенту. В процесі формування професійних якостей і художніх здібностей студента необхідно застосовувати сучасні технології освітнього процесу, постійно підвищувати рівень загальної культури, враховувати здібності та можливості кожного студента.

Важливою складовою освітнього процесу є розвинення відтворювальної, навчально-пізнавальної діяльності студентів, котра можлива завдяки цілеспрямованому багаторазовому повторенню певних вправ, дій та операцій з метою формування та закріплення навичок і вмінь. За час роботи зі студентом викладачу рекомендується використовувати такі види вправ:

підготовчі – готують учнів до сприймання нових знань і способів їх застосування на практиці;

вступні – сприяють засвоєнню нового матеріалу;

пробні – перші завдання на застосування щойно засвоєних знань;

тренувальні – набуття учнями навичок у стандартних умовах (за зразком, інструкцією, завданням);

творчі – застосування у нестандартних умовах.

Необхідною ланкою організації освітнього процесу та формування здатності студента до саморозвитку, самоосвіти, пошукової складової у сфері творчої діяльності та розширення виконавського репертуару є самостійна робота. Найважливішою умовою для здійснення подальшого процесу освіти є оволодіння студентом навичками самостійної роботи, яка дає змогу розширювати і вдосконалювати знання отримані в процесі навчання.

Студент повинен дотримуватися чіткого графіку самостійних занять скорегованих викладачем згідно плану роботи. Систематизація викладачем розкладу роботи поза аудиторією повинна мати за мету допомогти студенту у відпрацюванні творів в художньому та технологічному аспектах, підготуватись до відповідей на поставлені питання під час проведення індивідуальних занять, або підсумкового контролю, а також здатності опрацювання джерел історичної інформації з використанням аудіо, відео та інтернет ресурсів.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання (за ОПП)

Формами підсумкового контролю успішності навчання є екзамен та диф. залік.

5. Орієнтовні завдання до підсумкового контролю:

Виконання на інструменті трьох музичних творів:

- поліфонія або крупна форма (соната, концерт, варіації);
- п'єса;
- джазовий стандарт.

Контрольні запитання:

- історична довідка;
- динаміка та штрихи;
- засоби музичної виразності;
- аналіз музичних творів;
- поліфонія.

6. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів (за рівнями)

Рівні навчальних досягнень	Вимоги до знань, умінь і навичок студентів
Високий	Студент вміє використовувати набуті знання, вміння та навички на високому рівні, має ґрунтовні знання, демонструє розвинуте індивідуальне музичне мислення, опрацював теми для самостійного вивчення, знає теоретичний матеріал. Має змогу давати визначення основних понять, оперує термінологією з дисципліни «Спеціальний клас». Володіє програмним матеріалом у повному обсязі на високому виконавському рівні. Виконує твори значної складності.
Достатній	Студент володіє програмним матеріалом у повному обсязі на достатньому виконавському рівні, демонструє розвинуте індивідуальне мислення, повністю засвоєний

	<p>теоретичний матеріал, опрацьовані теми для самостійного вивчення. У відповідях студента прослідковується розуміння сутності предмету, вміння давати визначення основних понять та термінів з</p>
<p>Середній</p>	<p>Студент має змогу використовувати набуті знання, вміння та навички на середньому рівні що обумовлено задовільним засвоєнням музичного, теоретичного та історичного матеріалу. Має задовільні знання спеціальної музичної термінології, володіє програмним матеріалом у повному обсязі на середньому рівні, що безпосередньо впливає на практичну роботу у вигляді постійного втручання викладача для виправлення помилок та неточностей. Теми для самостійної роботи опрацьовані, але виконані не в повному обсязі, студенту також бракує послідовності, власних висновків та узагальнень.</p>
<p>Початковий</p>	<p>Студент проявляє недостатній рівень знань, умінь та навичок, допускає суттєві помилки під час виконання твору, не дає послідовних відповідей, відсутні власні висновки. Демонструє низькі знання спеціальної музичної термінології, завдання самостійної роботи не виконуються або виконуються на дуже низькому рівні.</p>

7. Рекомендована література

Базова

1. Бах І.С. Концерт ля мінор № 1 для скрипки / І.С. Бах – Київ, 1975.
2. Бах І.С. Концерт ре мінор для двох скрипок / І.С. Бах – Москва, 1984.
3. Бердніков А.Л. Джазові імпровізації для електрогітари / А.Л. Бердніков – Ростов на Дону, 2008.
4. Бранд В. Основи техніки гітариста естрадного ансамблю / В. Бранд – Москва, 1984.
5. Буе Т. Школа для плектргітари. / Т. Буе – Лейпциг, 1977.
6. Буе Т. Ритмічні і стилістичні вправи для електрогітари / Т. Буе – Лейпциг, 1970.
7. Вівальді А. Дванадцять сонат для скрипки і фортепіано: Том 1,2 / А. Вівальді – Москва, 2004.
8. Гендель Г. Адажіо і Алєгро (із сонати для скрипки № 6 мі мажор) / Г.Гендель – Москва, 1952.
9. Гершвін Д. Фрагменти з опери "Поргі і Бесс" (обр. для скрипки і фортепіано Я. Хейфеца) / Д. Гершвін – Москва, 1963.
10. Гетц В. Вправи для соло плектрної та концертної гітари / В. Гетц – Лейпциг, 1950.
11. Кузнецов А. Мастера зарубіжної естради. Вип. 5 / А. Кузнецов – Москва, 1983.
12. Манілов В. Вчись акомпанувати на шестиструнній гітарі / В. Манілов – Київ, 2003.
13. Манілов В. Джазові п'єси в обробці для шестиструнної гітари / В. Манілов – Київ, 1984.
14. Манілов В., Молотков В. Техніка джазового акомпанементу на шестиструнній гітарі / В. Манілов, В. Молотков – Київ, 1988.
15. Михайленко М. П. Методика викладання гри на шестиструнній гітарі / М. П. Михайленко – Київ, 2003.
16. Молотков В. Джазова імпровізація на шестиструнній гітарі / В. Молотков – Київ, 1989.
17. Наймушин Ю. Твори для електрогітари в супроводі ритм групи №1 / Ю. Наймушин – Москва, 1983.
18. Паганіні Н. 24 каприса для скрипки соло / Н. Паганіні – Москва, 2010.
19. Попов С. Музичне і аплікатурне мислення гітариста / С. Попов – Москва, 2003.
20. Пухоль Е. Школа гри на шестиструнній гітарі / Е. Пухоль – Москва, 1986.
21. Симоненко В. Мелодії джазу. Антологія / В. Симоненко – Київ, 1984.

23. Сосінській К. Школа акордової гри на гітарі / К. Сосінській – Варшава, 1971.
24. Чугунов Ю. Гармонія в джазі / Ю. Чугунов – Москва, 1980.

Допоміжна

1. Манілов В. Джаз у ритмі самби. Бразильські самби і пьєси в стилі босса-нова для шестиструнної гітари / В. Манілов – Київ, 1989.
2. Молотков В. Аранжування для гітари / В. Молотков – Київ, 1997.
3. Молотков В. Популярна гітара / В. Молотков – Київ, 2005.

Література мовою оригіналу (англійська)

1. Aebersold J. Blues in All Keys, Vol 42 – Alfred Music; Pap/Com edition, 2015.
2. Aebersold J. New Approach to Jazz Improvisation [Importado] – Jamey Aebersold Jazz, Inc.; 6th Revised edition, 1992.
3. Aebersold J. Nothin' but Blues, Vol 2: For Jazz & Rock Guitar – Alfred Music; Pap/Com edition, 2015.
4. Alexander J. Funk Guitar Mastery: The Complete Guide to Playing Funk Rhythm Guitar – fundamental-changes, 2015.
5. Bach J.S. Violin Sonatas BWV 1001, 1003, 1005 – Alfred Music 1 edition, 2014.
6. Ferrante D. Guitar Scales Handbook: A Step-By-Step, 100-Lesson Guide to Scales, Music Theory, and Fretboard Theory – Steeplechase Arts, 2012.
7. Gelling P. Progressive Funk and R&B Guitar Method – LTP Publications, 2010.
8. Johnson E. Best of Eric Johnson Songbook – Hal Leonard, 2004.
9. Hal L. First 50 Songs You Should Play On Electric Guitar – Hal Leonard, 2015.
10. Hogarth T. Funk/R&B Guitar: Creative Solos, Grooves & Sounds Paperback – Berklee Press, 2008.
11. Kolb T. Connecting Pentatonic Patterns - The Essential Guide For All Guitarists - Hal Leonard; Pap/Com edition, 2014.
12. Kolb T. Music Theory for Guitarists: Everything You Ever Wanted to Know But Were Afraid to Ask – Hal Leonard, 2005.
13. Moore G. Best of Gary Moore – Hal Leonard, 2011.
14. Santana C. Santana Guitar Anthology – Hal Leonard, 2017.